

Maakunnallinen opiskeluhoitosuunnitelma

Tavoitteet ja paikallisen toteuttamistavan periaatteet

Lasten, nuorten ja perheiden palvelut järjestetään kokonaisvaltaisesti yhteistyössä sosiaali- ja terveystoimen, esiopetuksen, perusopetuksen sekä toisen asteen oppilaitosten kanssa. Tarpeen mukaan yhteistyötä tehdään myös muiden hallintokuntien ja kolmannen sektorin kanssa. Yhteistyötä on kuvattu esi-, perus- ja lukiokoulutuksen opetussuunnitelmassa, sekä neuvola-asetuksen toimintaohjelmassa sekä ammattiopiston opetussuunnitelmassa.

Vuonna 2014 voimaan astuneessa Oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa (1287/2013) veloitetaan kukin koulutuksen järjestäjä vastaamaan siitä, että opiskeluhoito toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan oppilaitoskohtainen opiskeluhoitosuunnitelma. Suunnitelma on laadittava yhteistyössä oppilaitoksen henkilöstön, opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Opiskeluhoitosuunnitelma voi olla myös kahden tai useamman oppilaitoksen yhteinen. Suunnitelma on tarkistettava vuoden kuluessa siitä, kun 12 §:ssä tarkoitettu lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on tarkistettu.

Opiskeluhoitosuunnitelmaan on kirjattava:

- 1) arvio opiskeluhoitoon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista;
- 2) oppilaitosyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoitoon edistämiseksi ja tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi;
- 3) yhteistyön järjestäminen opiskelijoiden ja heidän perheidensä sekä oppilaitoksessa työskentelevien ja muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa;
- 4) suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä;
- 5) toimenpiteet opiskeluhoitosuunnitelman toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (omavalvonta).

Opetushallitus antaa opetussuunnitelman perusteissa määräykset opiskeluhoitosuunnitelman laatimisesta.

Koulutuksen järjestäjän on seurattava oppilaitoksen opiskeluhoitosuunnitelman toteutumista. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 13§)

Arvio opiskeluhoitoon kokonaistarpeesta, käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista sekä avustajapalveluista, tuki- ja erityisopetuksesta

Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystoimen kuntien yhteenlasketun ikäluokan koko on keskimäärin noin 1200 lasta. Esiopetuksessa on vuosittain noin 1200 lasta, perusopetuksessa noin 11000 lasta ja toisella asteella noin 4500 opiskelijaa. Esi- ja perusopetusta järjestetään kaikissa yhdeksässä kunnassa. Lukiokoulutusta on tällä hetkellä kuudessa kunnassa ja ammatillista toisen asteen koulutusta kolmessa kunnassa. Väestöennusteen mukaan haja-asutusalueilla asuvien nuorten määrä osoittaa alenevaa trendiä.

Neuvola-, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon tehtäviin kuuluvat oppilaiden suotuisan kasvun ja kehityksen seuranta ja tukeminen. Lisäksi siihen kuuluvat erityisen tuen tai tutkimusten tarpeen varhainen tunnistaminen ja niissä tukeminen sekä pitkäaikaisesti sairaan lapsen omahoidon tukeminen yhteistyössä muiden oppilashuollon toimijoiden kanssa sekä tarvittaessa jatkotutkimuksiin ja – hoitoon ohjaaminen (Terveydenhuoltolaki 1326/2010 §15, §16, §17; VN asetus 338/2011). Selvitysten mukaan (mm. Lamikehanke) sosiaali- ja terveyden huollon erityistä tukea esikouluikäisistä tarvitsee noin 25 % ja kouluikäisistä noin 24 %.

Käytettävissä olevat opiskeluhuollon palvelut: koulu- ja opiskeluterveydenterveystenhoitajat sekä lääkärit; opiskeluhuollon psykologit ja kuraattorit (ml. vastaava koulukuraattori) ja tarpeen mukaan myös muita sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisia. Tavoitteena on ammattikuntaakohtaiset, keskimäärin valtakunnallisten suositusten mukaisiin oppilasmääriin suhteutetut resurssit.

Esi- ja perusopetuksessa on ollut käytössä kolmiportainen tuki vuodesta 2011 alusta lukien. Tukimuodot ja avustajapalvelut perustuvat oppilaiden tarpeisiin. Erilaisia tukimuotoja kehitetään edelleen, mikä saattaa vaikuttaa eri tuen piirissä olevien oppilaiden määriin ja eri tukitoimien määriin.

Lukiolaissa (714/2018) on määritetty lukiolaisen oikeus opiskelun erityiseen tukeen. Tällä viitataan erityisopetukseen ja muuhun oppimisen tukeen yksilöllisten tarpeiden mukaisesti. Em. tukitoimet toteutetaan opetushenkilöstön yhteistyönä (Lukiolaki 714/2018, 28§)

Ammattiopisto Sampo noudattaa ammatillisesta koulutuksesta koskevaa lakia (Laki ammatillisesta koulutuksesta 531/2017) ja asetusta (Valtioneuvoston asetus ammatillisesta koulutuksesta 138/2018), joissa on erikseen määritelty erityisopetuksen toteuttamisen edellytykset. Näiden lisäksi ammattiopiston erityisopetuksen suunnitelma ohjaa yksityiskohtaisemmin erityisen tuen toteuttamisen sekä resursoinnin. Opiskelija-huollon kokonaisuuteen erityisopetuksen lisäksi kuuluvat opinto-ohjaus, opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalvelut, opiskeluterveydenhuolto sekä monipuolinen asiantuntijoista koostuva asiantuntijaverkosto.

Toimet, jolla vahvistetaan yhteisöllistä opiskeluhuoltoa ja yksilökohtaista varhaista tukea

Opiskeluhuoltoa toteutetaan sekä yksilökohtaisella että yhteisöllisellä tasolla. Tärkein kehitysympäristö lapselle on luonnollisesti koti ja perhe. Myös koululla on lapsen ja nuoren kasvulle ja oppimiselle tärkeä merkitys. Opiskeluympäristö muodostuu psyykkisistä, fyysisistä, sosiaalisista ja pedagogisista sisällöistä. Lähtökohtana on, että koulu yhteisön aikuiset noudattavat johdonmukaisesti yhteisesti sovittuja pelisääntöjä. Koti ja koulu täydentävät toisiaan lasten ja nuorten suotuisan kasvun, kehityksen sekä oppimisen edellytysten luomisessa. Yhteistyöllä kodin ja koulun välillä pyritään vastavuoroiseen kasvatuskumppanuuteen. Lisäksi keskinäisen yhteistyön avulla vanhemmille annetaan tietoa lapsen kasvuun ja kehittymiseen liittyvistä teemoista ja niiden tukemisen mahdollisuuksista. Opiskeluhuollon yhteistyön kautta on mahdollista ehkäistä ongelmien syntyä, se myös osaltaan edesauttaa jo syntyneiden pulmien ratkomista.

Opiskeluhuollon konsultatiivisen otteen avulla tuetaan opettajia ryhmäytymisprosesseissa, joissa sisältöinä ovat esimerkiksi luokan ilmapiirin, kaverisuhteisiin ja yhteistyöhön liittyvät asiat. Käytännön yhteisöllisessä opiskeluhuoltotyössä voidaan erilaisten tilanteisiin soveltuvien ryhmätoimintojen avulla aikaansaada ennaltaehkäisevää laajaa positiivista vaikutusta koko oppimisympäristöön ja sen jäseniin.

Tarkennetut opiskeluhuoltosuunnitelmat tehdään pääsääntöisesti kuntakohtaisesti, ja siltä osin kuin tarvitaan, myös oppilaitoskohtaisesti ja ne ovat osa opetussuunnitelmaa. Niihin sisällytetään toimintaohjeet

mm. koulu yhteisössä ilmenevään kiusaamisen havainnointiin ja varhaiseen puuttumiseen, päihde- ja käyttäjäriihiin tai muihin koulu yhteisössä ilmeneviin ongelmiin.

Hyvä kodin ja koulun välinen yhteistyö sekä osallisuuden mahdollistava, voimavara lähtöinen toimintakulttuuri edistävät koulu yhteisön toimintaa ja varhaista tukea lapsille, nuorille ja perheille sekä edistävät koko koulu yhteisön hyvinvointia. Vanhempien kanssa tehtävä yhteistyö toteutetaan huomioiden yksilökohtaisesti kunkin lapsen ja nuoren kehitystaso ja tarpeet.

Toimiva vanhemmuus edistää myös koulu yhteisön hyvinvointia. Vanhemmuutta vahvistetaan kehittämällä oppilashuollon ulkopuolisia matalan kynnyksen palvelupisteitä (Hyvinvointiasemat, Lasten ja nuorten talo, lapsiperheiden neuvontapiste sekä omahoitoa tukevia sähköisiä palveluja (mm. Chat-palvelu). Lisäksi vanhemmuuteen liittyviä haasteita käsitellään yksilökohtaisissa terveystapaamisissa.

Tiedot suunnitelman toteuttamisesta, seurannasta sekä opiskelu huollon laadun arvioinnista -suunnitelman toteuttaminen:

Toteutetaan osana opetussuunnitelmia sekä neuvolatoiminnan, koulu- ja opiskelu terveydenhuollon toimintaohjelmaa.

Seuranta ja laadun arviointi:

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma päivitetään kerran valtuustokaudessa ja se hyväksytetään Eksoten hallituksessa sekä kuntien valtuustoissa.

Opiskelu huollon monialainen ohjausryhmä muodostetaan Eksoten oppilas- ja opiskelu huollosta vastaavien henkilöiden, Ammattiopisto Sampon sekä Eksoten alueen kuntien sivistystoimien edustajista.

Opiskelu huollon monialainen ohjausryhmä seuraa, arvioi ja kehittää systemaattisesti kuntakohtaisten opiskelu huolto suunnitelmien toteutumista. Myös koulu kohtaisissa opiskelu huoltoryhmissä arvioidaan ja kehitetään opiskelu huollon toimintaa. Seurannan ja arvioinnin tukena ovat kyselyjen ja kartoitusten sekä erilaisien palautteiden ja itse arviointien palautteet (mm. valtakunnallinen koulu terveyskysely, alueelliset koulujen hyvinvointiprofiilit, Oppilashuollon palvelujen kouluille suuntaama tyytyväisyyskysely).